

BOODSCHAP VAN DE HEILIGE VADER FRANCISCUS VOOR DE 58STE WERELDGEBEDSDAG VOOR ROEPINGEN

De heilige Jozef: de droom van de roeping

Geliefde broeders en zusters,

Afgelopen 8 december is ter gelegenheid van de 150ste verjaardag van het uitroepen van de heilige Jozef als patroon van de universele Kerk, het bijzondere aan hem gewijde jaar begonnen (vgl. *Decreet van de Apostolische Penitentiaria*, 8 december 2020). Van mijn kant heb ik de apostolische brief *Patris corde* geschreven met het doel om “de liefde voor deze grote heilige te doen toenemen”. Het betreft immers een buitengewone figuur, die tegelijkertijd “zo dicht staat bij de menselijke omstandigheden van ieder van ons”. De heilige Jozef deed niet van zich spreken, hij was niet met bijzondere charisma’s begiftigd, hij leek niet bijzonder in de ogen van wie hem ontmoette. Hij was niet beroemd en viel evenmin op: de evangelies vermelden zelfs geen woord van hem. En toch heeft hij in de ogen van God door zijn gewone leven iets bijzonders verwezenlijkt.

God ziet het hart (vgl. 1 Sam. 16, 7) en in de heilige Jozef heeft Hij een vaderhart herkend dat in staat is om leven te geven en voort te brengen in het alledaagse. Hierop zijn de roepingen gericht: om iedere dag levens voort te brengen en te hernieuwen. De Heer wil harten van vaders, harten van moeders vormen: open harten, die in staat zijn tot grote uitdagingen, edelmoedig in de zelfgave, meelevend in het troosten van angsten en vastberaden om de hoop te versterken. Hieraan hebben het priesterschap en het gewijde leven vandaag in het bijzonder behoefte. In deze tijden, getekend door broosheid en lijden, ook te wijten aan de pandemie, die onzekerheden en angsten voortbrengt wat betreft de toekomst en de zin van het leven zelf. De heilige Jozef komt ons tegemoet met zijn zachtmoedigheid als een heilige “van hiernaast”; tegelijkertijd kan zijn krachtig getuigenis ons op onze weg richting geven.

De heilige Jozef doet ons *drie sleutelwoorden* aan de hand voor de roeping van eenieder. Het eerste woord is *droom*. Allen dromen ervan hun ambities in het leven waar te maken. En het is terecht grote verwachtingen te koesteren, hoge verwachtingen die vluchtige doelstellingen - zoals succes, geld en vermaak - niet kunnen bevredigen. Als wij aan mensen zouden vragen in één woord de droom van hun leven tot uitdrukking te brengen, zou het inderdaad niet moeilijk zijn om het antwoord voor te stellen: “liefde”. De liefde geeft zin aan het leven, omdat zij het mysterie ervan onthult. Het leven *heeft* men alleen, als men *geeft*; men bezit het echt alleen, als men zich ten volle geeft. De heilige Jozef heeft ons wat dit betreft veel te

zeggen, omdat hij door middel van de dromen die God hem ingegeven heeft, van zijn bestaan een gave heeft gemaakt.

De evangeliën verhalen van vier dromen (vgl. Mat. 1,20; 2,13.19.22). Het waren goddelijke oproepen, maar ze waren niet gemakkelijk te aanvaarden. Na iedere droom moest Jozef zijn plannen veranderen en zelf aan de slag gaan, waarbij hij zijn eigen doelen opofferde om aan de mysterieuze plannen van God gehoor te geven. Hij vertrouwde er volledig op. Wij kunnen ons echter afvragen: "Waarom zoveel vertrouwen stellen in een nachtelijke droom?". Hoewel men er in de oudheid vrij veel aandacht aan besteedde, was het toch in vergelijking met de concrete werkelijkheid van het leven maar een kleinigheid. En toch liet de heilige Jozef zich zonder te aarzelen leiden door dromen. Waarom? Omdat zijn hart op God was gericht, en al voor Hem bereid was. Voor zijn waakzaam "innerlijk oor" was een klein teken voldoende om de stem van God te herkennen. Dat geldt ook voor onze roeping: God houdt er niet van zich op een spectaculaire wijze te openbaren en zo ons te dwingen. Hij geeft ons zijn plannen met zachtmoedigheid door; Hij verblindt ons niet met schitterende visioenen, maar Hij richt zich op delicate wijze tot ons innerlijk, door in ons binnenste te treden en tot ons te spreken via onze gedachten en onze gevoelens. En zo houdt Hij ons, zoals Hij deed met de heilige Jozef, hoge en verrassende vergezichten voor.

De dromen brachten Jozef immers in avonturen die hij zich nooit had kunnen voorstellen. De eerste verstoortte de verloving, maar maakte hem tot vader van de Messias; de tweede deed hem vluchten naar Egypte, maar redde het leven van zijn gezin. Na de derde, die de terugkeer naar het vaderland aankondigde, deed de vierde hem nogmaals zijn plannen veranderen en bracht hem terug naar Nazaret, juist daar waar Jezus de verkondiging van Gods Rijk zou beginnen. Bij al deze ingrijpende veranderingen bleek de moed om Gods wil te volgen dus te overwinnen. Zo gebeurt het bij een roeping: de goddelijke roeping brengt er altijd toe naar buiten te treden, zich te geven, verder te gaan. Er is geen geloof zonder risico. Alleen door zich vol vertrouwen over te geven aan de genade, door het eigen programma en gemak ter zijde te schuiven, zegt men echt "ja" tegen God. En ieder "ja" draagt vrucht, omdat het aansluit bij een groter plan, waarvan wij alleen maar details bemerken, maar die de goddelijke Kunstenaar kent en voortzet om van ieder leven een meesterwerk te maken. In deze zin is de heilige Jozef een voorbeeldige icoon van het aanvaarden van Gods plannen. Zijn aanvaarden is echter *een actief aanvaarden*: nooit een afzien van of een zich schikken naar, "hij is geen passief berustend man. Hij is een moedige en sterke hoofdrolspeler" (apost. brief *Patris corde*, 4). Moge hij allen, vooral de jongeren bij de onderscheiding, kunnen helpen Gods dromen voor hen te verwezenlijken; moge hij een moedige ondernemingszin kunnen inspireren om "ja" te zeggen tegen de Heer, die altijd verrast en nooit teleurstelt!

Een tweede woord kenmerkt de weg van de heilige Jozef en van de roeping: *dienstbaarheid*. Uit de evangeliën komt naar voren hoe hij in alles voor anderen en nooit voor zichzelf leefde. Het heilige Volk van God noemt hem een *zeer kuise echtgenoot* en onthult daarmee zijn vermogen om lief te hebben zonder iets voor zichzelf te vragen. Door de liefde te bevrijden van iedere vorm van bezit, stelde hij zich immers open voor een nog vruchtbaardere dienstbaarheid; zijn liefdevolle zorg is door de generaties heen gegaan, zijn zorgzame toezicht heeft hem patroon van de

Kerk gemaakt. Hij die de offerende zin van het leven heeft weten te belichamen, is ook patroon van een goede dood. Zijn dienstbaarheid en offers waren echter alleen maar mogelijk, omdat die ondersteund werden door een grotere liefde. “Elke ware roeping wordt geboren uit de zelfgave, die de rijping is van eenvoudige opoffering. Ook in het priesterschap en in het godgewijde leven wordt dit soort rijpheid verlangd. Overal waar een roeping, of dat nu is tot het huwelijk, het celibaat of de maagdelijkheid, niet de rijpheid bereikt van de zelfgave door alleen te blijven steken bij de logica van het offer, dreigt zij, in plaats van een teken te worden van de schoonheid en vreugde van de liefde, een uitdrukking te worden van ongeluk, droefheid en frustratie” (*ibid.*, 7).

Dienstbaarheid, de concrete uitdrukking van zelfgave, was voor de heilige Jozef niet slechts een hoog ideaal, maar werd de regel in het dagelijks leven. Hij zette zich ervoor in om een onderkomen te zoeken en in te richten waar hij Jezus geboren kon laten worden; hij deed er alles aan om Hem te beschermen tegen de razernij van Herodes door een tijdige vlucht naar Egypte te organiseren; hij was snel in het terugkeren naar Jeruzalem om te zoeken naar Jezus die was kwijtgeraakt; hij onderhield zijn gezin door ook in den vreemde te werken. Kortom, hij paste zich aan de verschillende omstandigheden aan met de houding van iemand die de moed niet verliest, als het leven niet gaat zoals hij wil: met de *beschikbaarheid* van iemand die *leeft om te dienen*. In deze geest aanvaardde Jozef de talrijke en vaak onvoorziene reizen in zijn leven: van Nazaret naar Bethlehem voor de volkstelling, vervolgens naar Egypte en weer naar Nazaret en elk jaar naar Jeruzalem, steeds bereid om nieuwe omstandigheden tegemoet te treden zonder te klagen over hetgeen gebeurde, bereid om te helpen de situaties in goede banen te leiden. Men kan zeggen dat hij de *hand* is geweest die de hemelse Vader *heeft uitgestoken* naar zijn Zoon op aarde. Hij kan dus niet anders dan het voorbeeld van alle roepingen zijn, die hiertoe worden geroepen: *de werkzame handen van de Vader* zijn voor zijn zonen en dochters.

Ik denk dan ook graag aan de heilige Jozef, hoeder van Jezus en de Kerk, als beschermer *van de roepingen*. Uit zijn bereidheid om te dienen komt immers zijn *zorg bij het beschermen* voort: “Hij stond op en week in de nacht met het Kind en zijn moeder naar Egypte uit” (Mat. 2, 14), zegt het evangelie, dat hierbij wijst op zijn snelheid van reageren en de toewijding voor zijn gezin. Hij verloor geen tijd met zich het hoofd te breken over wat niet ging, en gaf zo alle tijd aan degenen die aan hem waren toevertrouwd. Deze attente en dienstvaardige zorg is het teken van een geslaagde roeping. Het is het getuigenis van een leven dat geraakt is door Gods liefde. Wat een mooi voorbeeld van christelijk leven geven wij, wanneer wij niet hardnekkig onze ambities najagen en ons niet laten verlammen door nostalgische ideeën, maar de zorg op ons nemen voor hetgeen de Heer door middel van de Kerk aan ons toevertrouwt! Dan stort God zijn Geest, zijn creativiteit over ons uit; en bewerkt wonderen, zoals bij Jozef.

Behalve de roeping van God - die onze grootste *dromen* verwezenlijkt - en ons antwoord - dat tot uiting komt in beschikbare *dienstbaarheid* en attente zorg - is er nog een derde aspect dat door het leven van de heilige Jozef en de christelijke roeping heen loopt en het alledaagse ervan onderstreept: de *trouw*. De heilige Jozef is de “rechtschapen man” (Mat. 1, 19), die in de werkzame stilte van iedere dag volhardt in het verbonden zijn met God en zijn plannen. Op een bijzonder moeilijk

ogenblik begint hij “alles te overwegen” (vgl. v. 20). Hij denkt na, overdenkt: hij laat zich niet overheersen door haast, hij wijkt niet voor de verleiding om ondoordachte beslissingen te nemen, hij volgt niet zijn instinct en leeft niet bij het ogenblik. Hij verricht alles met geduld. Hij weet dat het vasthouden aan grote keuzes het bestaan opbouwt. Dat beantwoordt aan de gewone en voortdurende werkzaamheid waarmee hij het nederige beroep van timmerman uitoefende (vgl. Mat. 13, 55), en hiermee trad hij niet op de voorgrond in het nieuws van zijn tijd, maar inspireerde hij wel het alledaagse leven van iedere vader, iedere arbeider, iedere christen door de eeuwen heen. Want een roeping rijpt evenals het leven alleen maar door middel van de trouw van iedere dag.

Hoe wordt deze trouw gevoed? In het licht van de trouw van God. De eerste woorden die de heilige Jozef in een droom hoorde, vormden de uitnodiging om niet bevreesd te zijn, omdat God trouw is aan zijn beloften: “Jozef, zoon van David, wees niet bevreesd” (Mat. 1, 20). *Niet bevreesd zijn*: het zijn de woorden die de Heer ook tot jou, geliefde zuster, en jou geliefde broeder richt, wanneer u merkt dat het verlangen om uw leven aan Hem te geven niet meer uit te stellen is, ook al gaat dat gepaard met onzekerheden en aarzelingen. Het zijn de woorden die Hij tot u richt, wanneer u, waar u ook bent, zelfs te midden van beproevingen en onbegrip, ervoor vecht om iedere dag zijn wil te volgen. Het zijn de woorden die u opnieuw ontdekt, wanneer u langs de weg van de roeping naar de eerste liefde terugkeert. Het zijn de woorden die als een refrein degenen begeleiden die met hun leven net als de heilige Jozef ‘ja’ zeggen tegen God: in de trouw van iedere dag.

Deze trouw is het geheim van de vreugde. In het huis van Nazaret, zo zegt een liturgisch hymne, was “een heldere vreugde”. Het was de dagelijkse en doorschijnende vreugde van de eenvoud, de vreugde die degene ondervindt die hoedt wat in tel is: een trouwe nabijheid aan God en de naaste. Hoe mooi zou het zijn als onze seminaries, onze religieuze instituten, onze huizen in de parochies doordrongen zouden zijn van dezelfde eenvoudige en stralende, bescheiden en hoopvolle atmosfeer! Dat is de vreugde die ik u toewens, broeders en zusters, u die edelmoedig van God de *droom* van uw leven hebt gemaakt, Hem *dienend* in de broeders en zusters die u zijn toevertrouwd, door middel van een *trouw* die op zich al een getuigenis is, in een tijd die getekend is door voorbijgaande keuzes, en emoties die verdwijnen zonder vreugde achter te laten. Moge de heilige Jozef, beschermer van de roepingen, u begeleiden met het hart van een vader!

Rome, Sint Jan van Lateranen, 19 maart 2021, Hoogfeest van de heilige Jozef

Franciscus

*Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers
Eindredactie. A. Kruse, MA
Copyright: Liberia Editrice Vaticana/SRKK*